

DECIZIA
РЕШЕНИЕ
nr. 3/17
din 24.04.2024

Cu privire la aprobarea Regulamentului privind constatarea contravențiilor de către agenții constataatori ai administrației publice locale și ai serviciilor publice de gospodărie comunală pe teritoriul municipiului Bălți, aprobarea formei procesului-verbal cu privire la contravenție și aprobarea formei Deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator, în redacție nouă

În conformitate cu Legea RM nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, Codul contravențional al RM nr. 218-XVI din 24.10.2008, cu completări și modificări ulterioare, decizia Consiliului municipal Bălți nr. 12/12 din 30.11.2023 „Cu privire la modificarea și completarea deciziei Consiliului mun. Bălți nr. 4/36 din 25.07.2019 „Cu privire la aprobarea Structurii, Efectivului-limită și a Organigramei primăriei mun. Bălți””, precum și în legătură cu necesitatea ajustării Regulamentului privind constatarea contravențiilor de către agenții constataatori ai administrației publice locale și ai serviciilor publice de gospodărie comunală pe teritoriul municipiului Bălți în conformitate cu prevederile Codului contravențional al RM nr. 218-XVI din 24.10.2008 și a deciziei Consiliului mun. Bălți nr. 4/36 din 25.07.2019, care în ultimii ani au suferit un șir de completări și modificări considerabile, –

Consiliul municipal Bălți DECIDE:

1. Se aprobă Regulamentul privind constatarea contravențiilor de către agenții constataatori ai administrației publice locale și ai serviciilor publice de gospodărie comunală pe teritoriul municipiului Bălți în redacție nouă, conform anexei nr. 1.
2. Se aprobă forma Procesului-verbal cu privire la contravenție, conform anexei nr. 2.
3. Se aprobă forma Deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator, conform anexei nr. 3.
4. Primarul municipiului Bălți să asigure executarea Regulamentului privind constatarea contravențiilor de către agenții constataatori ai administrației publice locale și ai serviciilor publice de gospodărie comunală pe teritoriul municipiului Bălți în redacție nouă.
5. Se abrogă deciziile Consiliului municipal Bălți nr. 1/20 din 23.02.2021 și nr. 9/18 din 28.06.2022.
6. Prezenta decizie poate fi contestată la Judecătoria Bălți (sediul Central, str. Hotinului, nr. 43) în termen de 30 de zile de la data comunicării, potrivit prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.
7. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii ei în Registrul de stat al actelor locale.
8. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina comisiilor consultative de specialitate pentru activități economico-financiare, pentru drept și disciplină, pentru gospodărie municipală, administrarea bunurilor și protecția mediului.

Președintele ședinței a III
extraordinare a Consiliului
municipal Bălți

Serghei Gramma

Contrasemnează:
Secretarul interimar al
Consiliului mun. Bălți

Ludmila Dovgani

**Regulamentul
privind constatarea contravențiilor
de către agenții constatatori ai administrației publice locale
și ai serviciilor publice de gospodărie comunală
pe teritoriul municipiului Bălți**

I. NOȚIUNI GENERALE

1. Prezentul Regulament stabilește obligațiunile, responsabilitatea și ordinea de realizare a funcțiilor pentru prevenirea, depistarea, constatarea și examinarea contravențiilor (*în sfera gospodăriei locativ-comunale, regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public, în domeniul comerțului și prestări serviciilor, în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare, în sfera construcțiilor și în sfera publicității*) pentru asigurarea executării Legilor, Hotărârilor Parlamentului și Guvernului RM, Deciziilor Consiliului municipal, Dispozițiilor Primarului și altor acte normative.
2. În scopul prezentului Regulament se utilizează următoarele noțiuni:
 - Administrație publică locală** – totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale.
 - Contravenție** - acțiunea sau inacțiunea ilicită, cu un grad de pericol mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, ce atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de Codul Contravențional nr. 218-XVI din 24.10.2008, și este pasibilă de sancțiune contravențională.
 - Contravenție continuă** - fapta care se caracterizează prin săvârșirea neîntreruptă, timp nedeterminat, a activității contravenționale. Ea se consumă în momentul încetării acțiunii sau inacțiunii contravenționale sau al survenirii unor evenimente care împiedică această activitate.
 - Contravenție prelungită** - fapta săvârșită cu o unică intenție, caracterizată prin două sau mai multe acțiuni și/sau inacțiuni contravenționale identice comise cu un singur scop, alcătuind în ansamblu o contravenție. Ea se consumă în momentul săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni contravenționale.
 - Procesul-verbal cu privire la contravenție** - este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.
 - Deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator** - este un document executoriu ce se semnează de către agentul constator și contravenient.
 - Procesul contravențional** - este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.
 - Citarea** - este o acțiune procedurală prin care autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului contravențional.
 - Comisia administrativă** – comisie pe lângă organul executiv al administrației publice locale se formează de către consiliul local, în componența căreia intră președintele, vicepreședintele, secretarul responsabil și 4-7 membri, care examinează dosarele privind contravenții, prevăzute art. 75, 76, 92, 126¹, 134¹, 154, art. 157 alin. (7) și (8), art. 165, 170–175, 180, 181, 227, art. 273 pct. 9), 9¹), 11), 15) și 16), art. 364 alin. (1) și (9) din Codul Contravențional al RM nr. 218-XVI din 24.10.2008.

Servicii publice de gospodărie comunală - servicii scoase din subordinea autorităților publice locale și constituite ca structuri autonome gestionare, atribuindu-li-se patrimoniu propriu în unitatea administrativ-teritorială respectivă.

Direcția gospodărie comunală – subdiviziunea organului administrației publice locale, abilitat cu funcții de coordonare și control a activității întreprinderilor gospodăriei comunale.

Gospodărie comunală – structuri autonome gestionare, atribuindu-li-se patrimoniu propriu în unitatea administrativ-teritorială respectivă ce țin de gospodăria comunală.

Direcția cultură – subdiviziunea organului administrației publice locale, abilitat cu funcții de coordonare și control regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public.

Direcția comerț - subdiviziunea organului administrației publice locale abilitat cu funcții de de coordonare și control a activității în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor.

Direcția proprietate municipală și relații funciare - subdiviziunea organului administrației publice locale, abilitat cu funcții de coordonare și control în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare.

Direcția arhitectură și urbanism - subdiviziunea organului administrației publice locale, abilitat cu funcții de coordonare și control în sfera construcțiilor.

Secția publicitate - subdiviziunea organului administrației publice locale abilitat cu funcții de de coordonare și control a activității în sfera publicității.

Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale - subdiviziunea organului administrației publice locale abilitat cu funcții de de coordonare și control a activității în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor pentru persoanele fizice care practică activitate independentă în domeniul comerțului cu amănuntul.

Agentul constator – reprezentantul Direcției gospodărie comunală, Direcției cultură, Direcției comerț, Direcția proprietate municipală și relații funciare, Direcției arhitectură și urbanism și Secției publicitate, Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale, abilitat cu funcții prin dispoziția primarului în conformitate cu art. 399, 417, 423⁸ alin. (2) și alin. (4) lit. b), 423¹⁰, 440, 442, 443, 448, 451¹, 451² și 451³ din Codul Contravențional de a constata contravenții în sfera gospodăriei locativ-comunale, regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public, în domeniul comerțului și prestări serviciilor, în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare, în sfera construcțiilor și în sfera publicității, transmiterea materialelor conform competenței în conformitate cu legislația în vigoare pentru examinarea contravențiilor și aplicării sancțiunilor sau examinarea nemijlocită a acestora.

Contravenient – persoană fizică, persoană cu funcție de răspundere sau persoană juridică care a comis o contravenție prevăzută de Codul Contravențional nr. 218-XVI din 24.10.2008 al RM.

Persoană juridică - este organizația care are un patrimoniu distinct și răspunde pentru obligațiile sale cu acest patrimoniu, poate să dobândească și să exercite în nume propriu drepturi patrimoniale și personale nepatrimoniale, să-și asume obligații, poate fi reclamant și pârât în instanță de judecată. Persoanele juridice urmează să aibă balanță autonomă sau deviz.

Persoană cu funcție de răspundere - este persoană căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, într-o autoritate publică centrală sau locală, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice.

Persoană fizică - este omul, privit individual, ca titular de drepturi și de obligații civile.

Apărător - este persoana admisă în profesia de avocat având dreptul să participe la procesul contravențional pentru a asigura asistență juridică sau a reprezenta partea pe care o asistă.

Victimă – este persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

Martor - este persoana care are cunoștința despre o faptă sau împrejurare de natură să servească aflării adevărului în procesul contravențional, citată de către autoritatea competentă, sau care face declarații în modul prevăzut de prezentul cod în această calitate.

Traducător - este persoana care poate traduce din o altă limbă, poate interpreta semnele celor muți ori surzi, cunoaște terminologia juridică, nu este interesată de rezultatele cauzei contravenționale și acceptă să participe în această calitate. Persoana este desemnată în calitatea

de interpret sau de traducător de către agentul constatator sau de instanța de judecată în cazurile prevăzute de Codul Contravențional.

Specialist – este persoana neinteresată de rezultatele cauzei contravenționale, cu suficiente cunoștințe și deprinderi speciale pentru a acorda ajutor agentului constatator sau instanței de judecată, chemată să participe la efectuarea acțiunilor procesuale în cazurile prevăzute de Codul Contravențional.

Probele - sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de Codul Contravențional, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Sanctiune contravențională - este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare, ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție.

Amenda - este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de Codul Contravențional. Amenda se stabilește în unități convenționale.

3. Direcția gospodărie comunală, Direcția cultură, Direcția comerț, Direcția proprietate municipală și relații funciare, Direcția arhitectură și urbanism și Secția publicitate, Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale susțin relații de colaborare cu instituțiile de stat, de drept, științifice, învățământ, conducătorii întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor din municipiu, sursele de informare în masă.
4. În activitatea sa Direcția gospodărie comunală, Direcția cultură, Direcția comerț, Direcția proprietate municipală și relații funciare, Direcția arhitectură și urbanism, Secția publicitate și Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale se conduc de Constituția Republicii Moldova, Legile RM, Hotărârile Guvernului, Deciziile Consiliului Municipal Bălți, Dispozițiile primarului municipiului Bălți.
5. Direcția gospodărie comunală, Direcția cultură, Direcția comerț, Direcția proprietate municipală și relații funciare, Direcția arhitectură și urbanism, Secția publicitate și Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale duc evidența contravențiilor în sfera gospodăriei locativ-comunale, regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public, în domeniul comerțului și prestări serviciilor, în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare, în sfera construcțiilor și în sfera publicității pe teritoriul municipiului Bălți.

II. FUNCȚIILE DE BAZĂ

1. Direcția gospodărie comunală:

- 1.1. organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în sfera gospodăriei comunale pe teritoriul municipiului Bălți;
- 1.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de art. 104¹, 126¹, 134¹, 154, art. 157 alin. (4), (6), (7)–(12), art. 158, art. 170-175, art. 180, 180¹ și 181 din Codul Contravențional ce țin de competența Direcției gospodărie comunală, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare;
- 1.3. asigură constatarea, întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenții sau deciziilor privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator și examinarea contravenției prevăzute la art. 238 alin. (2) din Codul Contravențional;
- 1.4. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 1.5. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în sfera gospodăriei comunale;
- 1.6. asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în sfera gospodăriei comunale;
- 1.7. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;
- 1.8. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constatator.

2. Direcția cultură:

- 2.1. organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în sfera protecției și folosirii bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public pe teritoriul municipiului Bălți ;
- 2.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de Codul Contravențional la art. 74 alin. (1), pentru bunurile de patrimoniu cultural – monumente de istorie și cultură de categorie locală sau monumente de for public de categoria B, și la art. 74 alin. (2)–(5), pentru monumentele de for public de categoria B, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare;
- 2.3. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 2.4. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în sfera protecției și folosirii a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public;
- 2.5. asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în protecției și folosirii a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public;
- 2.6. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;
- 2.7. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constator.

3. Direcția comerț:

- 3.1 organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor pe teritoriul municipiului Bălți;
- 3.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de art. 273 pct. 9), 9¹), 11), 15) și 16) din Codul Contravențional ce țin de competența Direcției comerț, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare;
- 3.3. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 3.4. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor;
- 3.5 asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor;
- 3.6. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;
- 3.7. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constator.

4. Direcția proprietate municipală și relații funciare:

- 4.1 organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare pe teritoriul municipiului Bălți;
- 4.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de art. 116 și art. 326 alin. (1)–(1²) din Codul Contravențional ce țin de competența Direcției proprietate municipală și relații funciare, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare;
- 4.3. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 4.4. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare;
- 4.5. asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în sfera proprietății municipale și a relațiilor funciare;
- 4.6. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;
- 4.7. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constator.

5. Direcția arhitectură și urbanism:

- 5.1 organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în sfera construcțiilor pe teritoriul municipiului Bălți;
- 5.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de art. 134¹, 178 și 179 din Codul Contravențional ce țin de competența Direcției arhitectură și urbanism, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare. În cazul constatării contravențiilor prevăzute la art. 178 și 179, agentul constator este în drept să dispună sistarea executării lucrărilor de construcție și să solicite instanței de judecată aplicarea măsurii de siguranță prevăzute la art. 439⁶ din Codul Contravențional al RM;
- 5.3. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 5.4. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în sfera construcțiilor;
- 5.5. asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în sfera construcțiilor;
- 5.6. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;
- 5.7. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constator.

6. Secția publicitate:

- 6.1 organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în sfera publicității pe teritoriul municipiului Bălți;
- 6.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de art. 364 alin. (1) și (9) din Codul Contravențional ce țin de competența Secției publicitate, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare;
- 6.3. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 6.4. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în sfera publicității;
- 6.5. asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în sfera publicității;
- 6.6. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;
- 6.7. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constator.

7. Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale:

- 7.1 organizează și realizează controlul asupra respectării prevederilor actelor normative în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor pentru persoanele fizice care practică activitate independentă în domeniul comerțului cu amănuntul pe teritoriul municipiului Bălți;
- 7.2. asigură depistarea, constatarea, calificarea și întocmirea proceselor-verbale în privința contravențiilor prevăzute de art. 273 pct. 9), 9¹), 11), 15) și 16) din Codul Contravențional ce țin de competența Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale, precum și remiterea acestora spre examinare potrivit competenței în conformitate cu legislația în vigoare;
- 7.3. prezintă interesele organului administrației publice locale în diferite instanțe la examinarea materialelor pentru contravențiile depistate;
- 7.4. urmărește executarea deciziilor aprobate pentru pedepsirea contravenienților în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor pentru persoanele fizice care practică activitate independentă în domeniul comerțului cu amănuntul;
- 7.5. asigură executarea în termen a actelor legislative și normative în domeniul comerțului și prestărilor serviciilor pentru persoanele fizice care practică activitate independentă în domeniul comerțului cu amănuntul;
- 7.6. realizează analiza, întocmirea rapoartelor în sfera contravențiilor constatate, cu propuneri pentru luarea măsurilor preventive și măsurilor pentru îmbunătățirea disciplinei, activității structurilor antrenate și persoanelor;

- 7.7. participă la ședințele organelor competente în calitate de agentul constatator.
8. Agentul constatator poate califica și constata contravenții, în limitele competenței sale. Materialele contravenționale se transmite de către agentul constatator, la organul competent pentru a examina contravenția respectivă. La aplicarea legii contravenționale se ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante. Nimeni nu poate fi supus de două ori răspunderii contravenționale pentru una și aceeași faptă.

III. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIUNILE AGENTULUI CONSTATATOR

1. Agentul constatator, în limitele competenței sale, are dreptul:

- 1.1. să depisteze și să constate încălcarea/faptele ilegale, conform Codului Contravențional, ce țin de competența Direcției gospodărie comunală, Direcției cultură, Direcției comerț, Direcției proprietate municipală și relații funciare, Direcției arhitectură și urbanism, Secției publicitate și Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale pe teritoriul municipiului Bălți;
- 1.2. să colaboreze cu alte organe de stat, autorități publice locale, instituții de învățământ și specialiștii în domeniul contravențiilor, deasemenea, agentul constatator poate constata contravenții ale căror constatare, soluționare și sancționare sunt atribuite competenței unor alte organe. În astfel de cazuri, agentul va remite organelor respective procesele-verbale de constatare a contravențiilor;
- 1.3. să invite sau să informeze reprezentanții organizațiilor prestatori de servicii în vederea atragerii contravenientului la răspundere, după caz;
- 1.4. să înainteze demers în instanța de judecată pentru schimbarea sancțiunii, în cazul neexecutării sancțiunii de către contravenient;
- 1.5. este abilitat să înainteze indicații și prescripții conducătorilor întreprinderilor gospodăriei comunale, organizațiilor și agenților economici privind problemele vizate;
- 1.6. să înainteze propuneri pentru audierea conducătorilor întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor municipale la ședințele primăriei și Consiliului municipal.

2. Agentul constatator, în limitele competenței, este obligat:

- 2.1. să respecte Constituția și Legile RM;
- 2.2. să execute obligațiunile sale de serviciu stabilite în fișa postului, să nu ascundă acțiuni ilicite;
- 2.3. să păstreze confidențialitatea datelor, cu care face cunoștință în cadrul activității;
- 2.4. să examineze în termen contestațiile și adresările cetățenilor la capitolul contravențiilor, în limitele competenței Direcției gospodărie comunală, Direcției cultură, Direcției comerț, Direcției proprietate municipală și relații funciare, Direcției arhitectură și urbanism, Secției publicitate și Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale;
- 2.5. la întocmirea proceselor-verbale și/sau deciziilor să explice contravenienților drepturile și obligațiunile acestora;
- 2.6. la solicitarea contravenientului să atragă traducătorul, după caz;
- 2.7. să ia poziție neutră la depistarea, constatarea și/sau sancționarea contravențiilor;
- 2.8. să facă declarație de abținere;
- 2.9. să realizeze pregătirea rapoartelor despre rezultatele activității pentru problemele vizate.

IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIUNILE CONTRAVENIENTULUI

1. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:

- 1.1. la apărare;
- 1.2. să cunoască fapta imputată;
- 1.3. să primească informație în scris și explicații în privința drepturilor, prevăzute de art. 384;
- 1.4. să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
- 1.5. să prezinte probe;
- 1.6. să formuleze cereri;
- 1.7. să conteste decizia asupra cauzei;
- 1.8. la traducător;

- 1.9. să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
 - 1.10. să solicite audierea martorilor;
 - 1.11. să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constatator, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate.
- 2. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:**
- 2.1. să asigure accesul liber la locul săvârșirii contravenției;
 - 2.2. să se prezinte la citarea agentului constatator;
 - 2.3. să prezinte actele necesare, la solicitarea agentului constatator;
 - 2.4. să se supună dispozițiilor legale ale agentului constatator.

V. ORDINEA DE ÎNTOCMIRE A PROCESULUI-VERBAL SAU A DECIZIEI AGENTULUI CONSTATATOR

1. Dreptul la întocmirea proceselor-verbale și sau deciziilor are șeful, adjuncul, specialiștii principali ai Direcției gospodărie comunală, Direcției cultură, Direcției comerț, Direcției proprietate municipală și relații funciare, Direcției arhitectură și urbanism, Secției publicitate și Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale în limitele competenței sale, abilitate prin dispoziția primarului.
2. La depistare și constatare agentul constatator este obligat:
 - 2.1. să prezinte legitimația de serviciu, fără solicitarea contravenientului;
 - 2.2. să se comporte amabil, corect, imparțial, nereacționând la acțiuni de provocare a contravenientului;
 - 2.3. În cazul depistării contravenției agentul constatator este obligat să întocmească proces-verbal cu privire la contravenție sau decizie privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator.
3. Procesele-verbale și deciziile se întocmesc pe formularele de strictă evidență, stabilite și aprobate prin decizia Consiliului municipal Bălți.
4. Întocmirea proceselor-verbale sau deciziilor pe formularele, ne aprobate prin decizia Consiliului municipal Bălți, este strict interzisă.
5. Procesul-verbal sau decizia se întocmește în trei exemplare prin hârtie indigo, unde citeț și fără corectări se completează toate rubricile. Primul exemplar se remite organului competent pentru a examina această contravenție; al doilea exemplar - persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional; al treilea exemplar rămâne agentului constatator.
6. Procesul-verbal și decizia se întocmește în prezența contravenientului. În caz de lipsă a acestuia, procesul verbal se întocmește în prezența altei persoane, care a atins vârsta de 18 ani și care se află pe adresa indicată sau este în relații de rudenie cu contravenient.
7. Faptul absenței persoanei citate în mod legal pentru încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura a cel puțin un martor, indicându-se și datele de identificare ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu și numărul de telefon). În cazul imposibilității de identificare a unui martor, agentul constatator consemnează în procesul-verbal motivele obiective ale lipsei martorului și documentează, prin orice mijloace tehnice disponibile (audio/video), refuzul persoanei de a semna procesul-verbal.
8. Un exemplar al procesului-verbal se remite contravenientului (în caz de lipsă a acestuia, se expediază prin poștă), al doilea exemplar se păstrează la agentul constatator.
9. În caz, dacă contravenientul refuză să primească procesul-verbal întocmit, agentul constatator face însemnare în procesul-verbal, un exemplar îi remite contravenientului prin scrisoare cu aviz cu înștiințare despre primire în termen de 10 zile din ziua întocmirii procesului-verbal.

VI. RESPONSABILITATEA AGENTULUI CONSTATATOR

1. Obligațiunile, responsabilitatea și competența individuală a colaboratorilor Direcției gospodărie comunală, Direcției cultură, Direcției comerț, Direcției proprietate municipală și relații funciare, Direcției arhitectură și urbanism, Secției publicitate și Direcției de colectare a impozitelor și

taxelor locale se stabilește în fișele postului, aprobate de primarul municipiului și semnate de lucrători scriptici.

2. Agentul constator este responsabil:
 - 2.1. pentru autenticitatea datelor indicate în procesul-verbal și sau în decizie;
 - 2.2. pentru informarea contravenientului despre drepturile și obligațiile acestuia;
 - 2.3. pentru decizia aprobată cu privire la calificarea, constatarea și/sau sancționarea contravențiilor;
 - 2.4. poartă răspundere pentru corectitudinea realizării și aplicării legislației în domeniul contravențiilor;
 - 2.5. pentru păstrarea datelor confidențiale, deciziilor, metodelor ș.a., cu care a luat act în cadrul activității.
3. Persoanele responsabile, abilitate cu funcții de constatare a contravențiilor, care comit abuz de serviciu, poartă răspundere în modul stabilit de lege.

VII. TERMENII DE CONSTATARE, EXAMINARE, CONTESTARE ȘI EXECUTARE

1. Comiterea faptelor contravenționale se constată de către agentul constator în cadrul activității desfășurate, de către acesta, în conformitate cu atribuțiile de serviciu sau în baza actelor de sesizare.
2. Dacă în rezultatul controlului sau verificării s-a constatat comiterea unei contravenții, agentul constator întocmește proces-verbal cu privire la contravenție sau decizie privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator.
3. Agentul constator, în cel mult 15 zile de la data sesizării, este obligat să verifice sesizarea și să întreprindă măsurile prevăzute de Codul contravențional pentru: colectarea și administrarea probelor privind existența contravenției, încheierea deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării sau procesului-verbal cu privire la contravenție, aplicarea sancțiunii contravenționale sau trimiterea dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constator sau în instanța de judecată sau încheierea deciziei în temeiul art. 441 Codului Contravențional al RM. Dacă la depistarea sau la examinarea cazului contravențional se stabilește competența unei alte autorități abilitate să constate contravenția sau să examineze cauza contravențională, procesul-verbal cu privire la contravenție și materialele acumulate se remit în aceeași zi conform competenței.
4. În cel mult 24 de ore de la data încheierii, procesul-verbal cu privire la contravenție sau decizia agentului constator se înscrie într-un registru de evidență în ordinea încheierii și depunerii lui la autoritatea din care face parte agentul constator, apoi se remit spre examinare conform competenței în conformitate cu legislația în vigoare sau nemijlocit se examinează.
5. Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe decizia respective.
6. Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constator, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza. În cel mult 5 zile lucrătoare de la data depunerii, agentul constator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.
7. Contestația depusă în termen suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constator.
8. Depunerea contestației peste termen, nu suspendă executarea deciziei agentului constator, însă instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.
9. Trimiterea spre executare a hotărîrii judecătorești se pune în sarcina instanței (autorității competente să soluționeze cauza contravențională) care a judecat cauza în primă instanță. În termen de 10 zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești, președintele instanței trimite dispoziția de executare a hotărîrii, împreună cu o copie de pe hotărîrea definitivă, organului (persoanei) responsabil de punerea în executare a hotărîrii conform prevederilor legislației de executare. În cazul în care cauza a fost judecată cu recurs, la copia de pe hotărîre se

anexează copia de pe decizia instanței de recurs. Organele (persoanele) care pun în executare hotărârea judecătorească comunică, în cel mult 5 zile, instanței care a trimis hotărârea respectivă despre punerea ei în executare. Administrația locului de deținere va notifica instanța care a trimis hotărârea despre locul în care contravenientul execută sancțiunea. Instanța de judecată care a pronunțat hotărârea este obligată să urmărească executarea hotărârii.

VIII. DISPOZIȚII FINALE

- 1.** Prezentul Regulament determină condițiile de bază, care reglementează relațiile între agentul constatator și contravenient.
- 2.** Modificările și completările în prezentul Regulament se operează prin decizia Consiliului municipal Bălți.
- 3.** Structura subdiviziunii agentului constatator se lichidează prin decizia Consiliului municipal Bălți.

PROCES-VERBAL CU PRIVIRE LA CONTRAVENȚIE
ПРОТОКОЛ О ПРАВОНАРУШЕНИИ

“ ____ ” ____ 20 ____ ora ____ **locul încheierii**
(data întocmirii/ дата составления) (ora/время) (место составления)

1. Agent constataitor
(констатирующий субъект) **funcția, numele și prenumele** (должность, имя и фамилия)
adresa juridică: mun. Bălți, str. Independenței, 1 (юридический адрес: мун. Бэлць, ул. Индепенденций, 1)

2. Persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional (лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении): **a) persoana fizică** (a) физическое лицо / **cu funcție de răspundere** (ответственное лицо) **(de subliniat/подчеркнуть)**

Numele: ____ **Prenumele:** ____ **data nașterii** ____ **cetățenia** ____
(фамилия) (имя) (дата рождения) (национальность)

Buletin de identitate (паспорт): **seria** ____ **număr** ____ **eliberat de** ____ **la** ____ **IDNP** ____
Viza de reședință (прописка) ____ **domiciliul** (место жительства) ____

date suplimentare (дополнительные сведения) ____
Locul de muncă (место работы) ____ **funcția** (должность) ____

b) persoana juridică (б) юридическое лицо: **denumirea** (название) ____
sediu (юридический адрес) ____ **IDNO/фискальный код** ____

Reprezentant (представитель) ____

3. Timpul comiterii / (время совершения) **ziua** ____ **luna** ____ **anul** ____ **ora** ____ **(sau perioada cuprinsă între):** ____
(день) (месяц) (год) (время) (или в какой период)

4. Locul comiterii (место совершения) ____

5. Fapta contravențională (изложение факта правонарушения) ____

6. Încălcând prevederile (нарушив положения) ____
(denumirea articolului și aliniatului actului normativ care a fost încălcat (часть, статья, нормативного акта, который был нарушен)
____ **Codului contravențional al RM** (Кодекса о правонарушении РМ)

7. Circumstanțe (atenuate, agravante) / обстоятелства (смягчающие/отягчающие): ____

8. Explicațiile persoanei în a cărei privință a fost întocmit procesul-verbal (объяснение лица, в отношении которого составлен протокол о правонарушении): ____

9. La procesul-verbal se anexează următoarele documente: ____
(к протоколу прилагаются следующие документы): ____

10. Apărător ____
(Защитник) (N.P., temeiul legal /Ф.И., законное основание)

11. Interpret, traducător ____
Переводчик (N.P., temeiul legal /Ф.И., законное основание)

12. Proces-verbal a fost întocmit în prezența/absența contravenientului, ori refuzul său de a semna procesul-verbal (протокол был составлен в присутствии/отсутствии правонарушителя, или отказ лица в подписи протокола) **(de subliniat/подчеркнуть)**
Contravenientul /Правонарушитель (semnătură / подпись) ____

13. Martor ____
(Свидетель) (N.P., adresa de domiciliu, numărul de telefon/ Ф.И., место жительства, номер телефона)

14. DECIZIA AGENTULUI CONSTATATOR (РЕШЕНИЕ КОНСТАТИРУЮЩЕГО СУБЪЕКТА):

14.1. De aplicare a sancțiunii contravenționale (о наложении наказания за правонарушение) ____

14.2. De încetare a procesului contravențional (о прекращении производства о правонарушении) ____

14.3. De remitere pentru examinare conform competenței, în temeiul articolului (о передачи на рассмотрении по компетенции согласно статьи) ____ **Organul competent** (компетентный орган) ____

Adresa (адрес) ____ **Cu recomandarea** (с рекомендацией) ____

15. Semnăturile (подписи): ____
(agent constataitor/констатирующий субъект) (martor/свидетель) (apărător/ защитник)

16. În caz de dezacord cu decizia emisă, sunteți în drept să o contestați în termen de 15 zile de la data primirii acesteia. В случае несогласия с вынесенным решением, вы вправе обжаловать её **в течение 15 дней** со дня получения решения. Conform alin. (3) art.34 și alin. (11) art. 443 din Codul contravențional contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită **dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare** de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. Согласно ч. (3) ст.34 и ч. (11) ст. 443 кодекса о правонарушении правонарушитель вправе внести половину установленного штрафа в случае его **уплаты в течение не более 3 /трех/ рабочих дней** со дня доведения до сведения правонарушителя решения о назначении наказания за правонарушение.

17. Amenda urmează a fi achitată prin intermediul instituțiilor financiare (băncilor) pe contul indicat (Штраф подлежит оплате через финансовые учреждения (банки) на указанный счет): **Beneficiar:** MF – TT Bălți; **Codul fiscal:** 1006601000037; **Prestatorul beneficiar:** Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat; **Contul de plăți:**143120; **Amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul local de nivelul II** (Штрафы и наказания за правонарушения, взимаемые в местный бюджет II уровня); **Codul IBAN:** MD84TRGDAA14312003000000.

18. Recunosc săvârșirea contravenției și accept sancțiunea stabilită, fapt pentru care semnez (признаю факт совершения правонарушения и принимаю установленное наказание, о чем подписываюсь): **Contravenientul /Правонарушитель (semnătură / подпись)** ____

19. Am luat cunoștință cu procesul-verbal, cu decizia agentului constataitor, cu mărimea amenzii, cu drepturile și obligațiile prevăzute de art.34, 378, 384 și 448 Cod Contravențional al RM, specificate pe verso, iar exemplarul procesului-verbal l-am primit, pentru ce semnez/Ознакомился с протоколом, с решением констатирующего субъекта, с размером штрафа, с правами и обязанностями, предусмотренные ст. 34, 378, 384 и 448 Кодекса о правонарушениях РМ, указанные на обратной стороне протокола, и получил экземпляр протокола, за что и подписываюсь:

Contravenientul /Правонарушитель (semnătură / подпись) ____

În atenția persoanei în a cărei privință s-a întocmit procesul-verbal, conform prevederilor Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008

- Articolul 34. Amendă**
- (1) Amendă este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amendă se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 de lei.
 - (2) Amendă se aplică persoanelor fizice de la una la 1500 de unități convenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități convenționale.
 - (2) Amendă se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărții întâi a prezentului cod, după caz:
 - a) amendă de la 10 la 1500 de unități convenționale;
 - b) amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenției, dar nu mai puțin de valoarea limitei maxime în unități convenționale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărții întâi.
 - (2) Comiterea repetată de către persoana juridică, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime dublă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
 - (2) Comiterea de către persoana juridică a treia oară și mai mult, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime triplă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
 - (2) Amendă se achită de către contravenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia.
 - (2) Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(26)–(29).
 - (2) Amenzile aplicate de către comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă pentru contravențiile prevăzute la art.398 se virează în bugetul local respectiv.
 - (2) Amenzile aplicate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru contravențiile prevăzute la art.263 alin.(2) se virează în bugetul asigurărilor sociale de stat.
 - (2) Amenzile aplicate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art.413 se virează în bugetul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.
 - (3) Contravenientul este în drept să achite jumătate din amendă stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale.
 - (4) În cazul în care se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, pînă la crețerea judecătorească.
 - (3) Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de țineră a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern.
 - (4) Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amendă în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare. În cazul în care achitarea amenzii nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a contravenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată poate înlocui suma neachitată a amenzii, după caz, cu:
 - a) amendă în mărime dublă, care însă nu poate depăși limita maximă a sancțiunii cu amendă prevăzută de norma materială contravențională sau de prezentul articol;
 - b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an;
 - c) muncă neremunerată în folosul comunității, calculându-se o zi de muncă pentru o unitate convențională, durata muncii fiind de cel mult 60 de ore;
 - d) arest contravențional, calculându-se o zi de arest pentru 2 unități convenționale, durata arestului fiind de cel mult 30 de zile. În acest caz, se va ține cont de restricțiile prevăzute la art.38 alin.(4).
 - (5) În cazurile prevăzute la alin.(4), suma neachitată a amenzii stabilite pentru contravențiile prevăzute la art.228–245 poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an.
 - (6) Pentru situații enumerate la alin.(4) lit.a), c) și d), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an poate fi aplicată ca sancțiune complementară.
 - (7) În cazurile prevăzute la alin.(4), suma neachitată a amenzii stabilite persoanei juridice poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.
 - (8) Amendă se înlocuiește de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanța de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanța care a judecat cauza în fond, la demersul executorului judecătoresc.

- Articolul 378. Dreptul la apărare**
- (1) În procesul contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți în proces deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.
 - (2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).
 - (3) În momentul pomrii procesului contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștința persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător.
 - (4) În cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit de art.167 alin.(1) din Codul de procedură penală, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

- Articolul 384. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional**
- (2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:
 - a) la apărare;
 - b) să cunoască fapta imputată;
 - c) să fie asigurată, în cel mult 3 ore de la reținere, cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat dacă fapta este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional;
 - d) să anunțe, în cazul reținerii, în termen de o oră din momentul reținerii, prin autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională, două persoane, la alegerea sa, despre faptul și locul reținerii;
 - e) să primească informația scrisă și explicația drepturilor sale expuse în prezentul articol, inclusiv a dreptului de a tăcea și de a nu răspunde vinovății;
 - f) să fie audiată în prezența apărătorului dacă acceptă sau cere să fie audiată;
 - g) să aibă întvederi cu apărătorul în condiții confidențiale, fără limitarea numărului și duratei întvederilor;
 - h) să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
 - i) să prezinte probe;
 - j) să formuleze cereri;
 - k) să conteste decizia asupra cauzei;
 - l) să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
 - m) să ceară recuzarea reprezentantului autorității competentă să aplice sancțiunea contravențională, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului;
 - n) să solicite audierea martorilor;
 - o) să facă obiecții împotriva acțiunilor agentului constator și să ceară consemnarea obiecțiilor sale în procesul-verbal;
 - p) să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constator, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate;
 - q) să se impace cu victima în condițiile prevăzute de prezentul cod;
 - r) să fie informat de agentul constator despre toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;
 - s) să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competentă să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârile judecătorească;
 - t) să retragă orice plângere depusă personal sau de apărător în interesele sale;
 - u) să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
 - (3) Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată ca procedură, precum și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.
 - (3) Dreptul prevăzut la alin.(2) lit.u) este oferit doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

- (4) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:
 - a) să se prezinte la citirea autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
 - b) să accepte, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, examinarea și percheziția sa corporală;
 - c) să accepte necondiționat, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, testarea alcooloscopică, examenul medical, detectoscopia, prelevarea de sânge și de secreții ale corpului pentru analiză;
 - d) să fie supusă expertizei judiciare, la cererea agentului constator competent sau a instanței;
 - e) să se supună dispozițiilor legale ale agentului constator și ale președintelui ședinței de judecată;
 - f) să respecte ordinea în ședința de judecată și să nu părăsească sala de ședință fără învoirea dată de președintele ședinței.
- (5) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.
- (6) În conformitate cu prevederile prezentului cod, drepturile minorilor se realizează și de reprezentantul lui legal. Procesului contravențional se aplică în mod corresponsator prevederile Codului de procedură penală cu privire la drepturile și obligațiile reprezentantului legal al minorului.

- Articolul 448. Contestatia împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție**
- (1) Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care acesta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de decizie respectivă în condițiile art.447 alin.(8).
 - (2) În cazul omiterii termenului prevăzut la alin.(1) din motive întemiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperei despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia are dreptul să fie refuș în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.
 - (3) Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atît la examinarea cauzei, cit și la pronunțarea deciziei și a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constator și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperei despăgubirii materiale.
 - (4) Contestatia împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constator, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza. În cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.
 - (5) Contestatia depusă conform alin.(1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau privarea agentului constator.
 - (6) În cazul prevăzut la alin.(2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.
 - (7) Depunerea contestației peste termen, conform alin.(3), nu suspendă executarea deciziei agentului constator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.
 - (8) Persoana care face contestația împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale nu plătește taxă de stat.

K сведения лица, в отношении которого составлен протокол о правонарушении, в с соответствии с положениями Кодекса о правонарушениях Республики Молдова № 218-XVI от 24.10.2008

- Статья 34. Штраф**
- (1) Штрафом является денежное взыскание, применяемое в случаях и в пределах, предусмотренных настоящим кодексом. Штраф устанавливается в условных единицах. Одна условная единица равняется 50 леям.
 - (2) Размер штрафа для физических лиц устанавливается в пределах от 1 до 1500 условных единиц, а для должностных лиц – от 10 до 1500 условных единиц.
 - (2) На юридических лиц штраф налагается в пределах, установленных статьей особой части книги первой настоящего кодекса, в зависимости от обстоятельств, в следующих размерах:
 - a) от 10 до 1500 условных единиц;
 - b) в размере стоимости соответствующих товаров, услуги, являющихся предметом правонарушения, но не менее значения максимального предела в условных единицах в случае, если материальной нормой особой части книги первой это прямо предусмотрено.
 - (2) За повторное совершение юридическим лицом в течение года нарушений, предусмотренных особой частью книги первой настоящего кодекса, на него налагается штраф в двойном размере от суммы максимального предела, указанного в особой части книги первой.
 - (2) Совершение юридическим лицом в третий раз и более в течение года нарушений, предусмотренных особой частью книги первой настоящего кодекса, наказывается наложением штрафа в тройном размере от суммы максимального предела, указанного в особой части книги первой.
 - (2) Правонарушитель вносит штраф добровольно в течение 30 дней со дня его наложения.
 - (2) Штрафы, налагаемые за совершение правонарушений, перечисляются в государственный бюджет, за исключением предусмотренных частями (26)–(29).
 - (2) Штрафы, налагаемые административной комиссией при исполнительном органе местного публичного управления за нарушения, предусмотренных статьей 398, перечисляются в соответствующий местный бюджет.
 - (2) Штрафы, налагаемые органами Государственной налоговой службы за правонарушения, предусмотренные частью (2) статьи 263, перечисляются в бюджет государственного социального страхования.
 - (2) Штрафы, налагаемые Национальной медицинской страховой компанией за совершение правонарушений, предусмотренных статьей 413, перечисляются в бюджет фонда обязательного медицинского страхования.
 - (3) Правонарушитель вправе внести половину установленного штрафа в случае его уплаты в течение не более трех рабочих дней со дня доведения до сведения правонарушителя решения о назначении наказания за правонарушение.
 - (4) В этом случае наказание в виде штрафа считается исполненным в полном размере, за исключением случая оспаривания решения о назначении наказания за правонарушение, если правонарушитель не отозвал свое заявление об оспаривании решения, вынесенного по делу о правонарушении, до судебного расследования.
 - (3) Учет исполнения наказаний в виде штрафа ведется в Реестре должников. Содержание Реестра должников, порядок его ведения и порядок учета исполнения наказаний в виде штрафа регулируются Правительством.
 - (4) В случае неуплаты физическим или юридическим лицом штрафа в течение 30 дней со дня его наложения применяются положения Исполнительного кодекса. В случае невозможности уплаты штрафа по причине отсутствия или недостаточности имущества либо по причине злостного уклонения правонарушителя от его уплаты судебная инстанция может заменить неуплаченную сумму штрафа, в зависимости от обстоятельств:
 - a) штрафом в двойном размере, который, однако, не может превышать максимального размера наказания в виде штрафа, предусмотренного материальной нормой о правонарушении или настоящей статьей;
 - b) лишением права осуществлять определенную деятельность на срок от 6 месяцев до 1 года;
 - c) неоплачиваемым трудом в пользу общества из расчета 1 час работы за 1 условную единицу, при этом продолжительность такой работы не может превышать 60 часов;
 - d) арестом за правонарушение из расчета 1 день ареста за 2 условные единицы, при этом продолжительность такого ареста не может превышать 30 дней. В этом случае учитываются ограничения, предусмотренные частью (4) статьи 38.
 - (6) В случаях, предусмотренных частью (4), неуплаченная сумма штрафа за совершение правонарушений, предусмотренных статьями 228–245, может быть заменена лишением права управления транспортным средством на срок от 6 месяцев до 1 года.
 - (6) В случаях, предусмотренных в пунктах а), с) и d) части (4), лишение права осуществлять определенную деятельность на срок от 6 месяцев до 1 года может применяться в качестве дополнительного наказания.
 - (7) В случаях, предусмотренных частью (4), не уплаченная юридическим лицом сумма штрафа может быть заменена лишением права осуществлять определенную деятельность на срок от 6 месяцев до 1 года.
 - (8) Штраф заменяется судебной инстанцией, в районе деятельности которой находится орган, к которому относится констатирующий субъект расследования, дело по ходатайству констатирующего субъекта или прокурора, рассматривающего дело. Если наказание в виде штрафа назначено судебной инстанцией, замена осуществляется судебной инстанцией, рассматривающей дело по существу, по ходатайству судебного исполнителя.

Статья 378. Право на защиту

- (1) В ходе производства о правонарушении орган, уполномоченный рассматривать дело о правонарушении, обязан обеспечить сторонам и другим участникам процесса реализацию в полном объеме их процессуальных прав в соответствии с настоящим кодексом.
- (2) На протяжении всего производства о правонарушении стороны вправе пользоваться помощью защитника (аввоката).
- (3) В момент возбуждения производства о правонарушении орган, уполномоченный рассматривать дело о правонарушении, обязан сообщить лицу, подлежащему ответственности за правонарушение, о его праве на помощь защитника.
- (4) Не позднее трех часов с момента задержания лица, подлежащего аресту за правонарушение и не имеющему выбранного им защитника, назначается в установленном законом частью (1) статьи 167 Уголовно-процессуального кодекса порядке адвокат, предоставляющий юридическую помощь, гарантируемую государством.

Статья 384. Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении

- (2) Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, имеет право:
 - a) на защиту;
 - b) знать вменяемое ему в вину деяние;
 - c) быть обеспеченным не позднее трех часов с момента задержания адвокатом, предоставляющим юридическую помощь, гарантируемую государством, – в случае, если деяние наказывается арестом за правонарушение;
 - d) в случае задержания в течение одного часа с момента задержания сообщить членам органа, уполномоченный рассматривать дело о правонарушении, двум лицам по его выбору о факте задержания и месте содержания под стражей;
 - e) получить письменную информацию и разъяснение относительно предусмотренных настоящей статьей прав, включая право молчать и не свидетельствовать против себя самого и своих близких родственников, супруги/супруги, жениха/невесты, а также не признавать свою вину;
 - f) быть опрошенным в присутствии защитника – в случае, если согласно ему требует быть опрошенным;
 - g) общаться с защитником в конфиденциальных условиях без ограничения количества и продолжительности встреч;
 - h) знакомиться с материалами дела и получать по просьбе в течение 24 часов копии протокола;
 - i) представлять доказательства;
 - j) заявлять ходатайства;
 - k) оспаривать решение по делу;
 - l) признавать себя полностью или частично виновным в совершении вменяемого ему в вину деяния;
 - m) заявлять отвод представителю органа, уполномоченного назначать наказание за правонарушение, эксперту, переводчику, секретарю судебного заседания;
 - n) требовать опроса свидетелей;
 - o) возражать против действий констатирующего субъекта и требовать занесения этих возражений в протокол;
 - p) знакомиться с протоколом, составленным констатирующим субъектом, подавать замечания относительно его правильности, требовать внесения в него обстоятельств, которые, по его мнению, должны быть отмечены;
 - q) примириться с потерпевшим в предусмотренном настоящим кодексом порядке;
 - r) уведомляться констатирующим субъектом обо всех затрагивающих его права и интересы решениях и получать по просьбе копии таких решений;
 - s) обжаловать в установленном законом порядке действия и решения органа, уполномоченного рассматривать дело о правонарушении, включая судебное решение;
 - t) отзываться любую жалобу, поданную им или в его интересах защитником;
 - u) требовать и получать возмещение ущерба, причиненного незаконными действиями или бездействием органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении.
- (3) Реализация лицом, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, своих прав или отказ от их реализации не могут истолковываться ему во вред и не могут иметь неблагоприятных для него последствий.
- (1) Право, предусмотренное пунктом u) части (2), предоставляется лишь в случае, когда окончательным судебным решением установлен незаконный характер действий или бездействия органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении.

Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, обязано:

- a) являться по вызову органа, уполномоченного рассматривать дело о правонарушении;
- b) соглашаться по требованию органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении, на освидетельствование и личный обыск;
- c) бесконечно соглашаться по требованию органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении, на проведение теста на алкоголь, на медицинское освидетельствование, снятие отпечатков пальцев, взятие крови и выделений организма на анализ;
- d) подвергаться по требованию компетентного констатирующего субъекта или судебной инстанции судебной экспертизе;
- e) подчиняться законным распоряжениям констатирующего субъекта и председательствующего в судебном заседании;
- f) соблюдать порядок в судебном заседании и не покидать зал заседания без разрешения председательствующего в заседании.

(5) Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, имеет и иные права и обязанности, предусмотренные настоящим кодексом.

(6) В соответствии с положениями настоящего кодекса права несовершеннолетнего реализуются также его законным представителем. К производству о правонарушении применяются соответствующим образом положения Уголовно-процессуального кодекса о правах и обязанностях законного представителя несовершеннолетнего.

Статья 448. Обжалование протокола о правонарушении

- (1) Против решения, вынесенного прокурором, если он участвует в деле о правонарушении, в случае своего несогласия с решением констатирующего субъекта или в случае вынесения решения с нарушением установленных настоящим кодексом процессуальных норм вправе обжаловать вынесенное по делу о правонарушении решение. Срок обжалования решения констатирующего субъекта составляет 15 дней со дня вынесения решения или – для сторон, не присутствовавших на заседании по делу о правонарушении, – со дня вручения копии данного решения в соответствии с частью (8) статьи 447.
- (2) В случае пропуска предусмотренной частью (1) срока по уважительным причинам, но не позднее 15 дней после начала исполнения наказания или взыскания материального ущерба, лицу, в отношении которого вынесено решение, по его заявлению срок обжалования может быть восстановлен судебной инстанцией, компетентной рассматривать жалобу.
- (3) Лицо, в отношении которого вынесено решение и которое отсутствовало как при рассмотрении дела, так и при вынесении решения и не было извещено о вынесении решения, может обжаловать решение констатирующего субъекта и за пределами установленного срока, но не позднее 15 дней после начала исполнения наказания за правонарушение или взыскания материального ущерба.
- (4) Жалоба на вынесенное по делу о правонарушении решение подается в орган, к которому относится констатирующий субъект, согласно его территориальной компетенции, рассматривающий дело. Не позднее трех дней со дня подачи жалобы констатирующий субъект направляет жалобу и материалы дела о правонарушении в компетентную судебную инстанцию.

(5) Подается в соответствии с частью (1) жалоба при установлении исполнения наказания за правонарушение, назначенного в протоколе о правонарушении или решением констатирующего субъекта.

(6) В случае, предусмотренном частью (2), судебная инстанция может приостановить исполнение решения до разрешения вопроса о восстановлении срока обжалования.

(7) Подана жалоба за пределами установленного срока обжалования в соответствии с частью (3) не приостанавливает исполнение решения констатирующего субъекта. Судебная инстанция, рассматривающая жалобу, может приостановить исполнение обжалуемого решения.

(8) Лицо, обжалующее решение о назначении наказания за правонарушение, освобождается от уплаты государственной пошлины.

**DECIZIA PRIVIND EXAMINAREA CONTRAVENȚIEI
ÎN TEMEIUL CONSTATĂRII PERSONALE A AGENTULUI CONSTATATOR**
**РЕШЕНИЕ О РАССМОТРЕНИИ ПРАВОНАРУШЕНИЯ
НА ОСНОВАНИИ ЛИЧНОЙ КОНСТАТАЦИИ КОНСТАТИРУЮЩЕГО СУБЪЕКТА**

“ ___ ” 20 ___ ora ___ **locul încheierii** _____
(data întocmirii/ дата составления) (ora/время) (место составления)

1. Agent constator _____
(constatatorul/ субъект) **funcția, numele și prenumele** (должность, имя и фамилия) _____
adresa juridică: mun. Bălți, str. Independenței, 1 (юридический адрес: мун. Бэлъц, ул. Индепенденций, 1)

2. Persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional (лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении): **a) persoana fizică** (a) физическое лицо / **cu funcție de răspundere** (ответственное лицо) **(de subliniat/ подчеркнуть)**

Numele: _____ **Prenumele:** _____ **data nașterii** _____ **cetățenia** _____
(фамилия) (имя) (дата рождения) (национальность)

Buletin de identitate (паспорт): **seria** _____ **număr** _____ **eliberat de** _____ **la** _____ **IDNP** _____
Viza de reședință (прописка) _____ **domiciliul** (место жительства) _____

date suplimentare (дополнительные сведения) _____

Locul de muncă (место работы) _____ **funcția** (должность) _____

b) persoana juridică (б) юридическое лицо: **denumirea** (название) _____

sediu (юридический адрес) _____ **IDNO/фискальный код** _____

Reprezentant (представитель) _____

3. Timpul comiterii / (время совершения) **ziua** _____ **luna** _____ **anul** _____ **ora** _____ **(sau perioada cuprinsă între):** _____
(день) (месяц) (год) (время) (или в какой период)

4. Locul comiterii (место совершения) _____

5. Fapta contravențională (изложение факта правонарушения) _____

Comisă cu mijlocul de transport de tip _____ **model** _____ **număr de înmatriculare** _____
(Совершеное транспортным средством вид) (тип) (регистрационный номер)

6. Încălcând prevederile (нарушив положения) _____
(denumirea articolului și aliniatului actului normativ care a fost încălcat (часть, статья, нормативного акта, который был нарушен)
Codului contravențional al RM (Кодекса о правонарушении РМ)

7. Apărător _____
(Защитник) (N.P., temeiul legal /Ф.И., законное основание)

8. Interpret, traducător _____
Переводчик (N.P., temeiul legal /Ф.И., законное основание)

9. Recunosc săvârșirea contravenției și accept constatăările agentului constator, fapt pentru care semnez:
Признаю факт совершения правонарушения и принимаю констатации констатирующего субъекта, о чем подписываюсь:
Contravenientul /Правонарушитель (semnătură / подпись) _____

PARTEA REZOLUTIVĂ (РЕШАЮЩАЯ ЧАСТЬ)

**10. DECIZIA AGENTULUI CONSTATATOR DE SANȚIONARE A CONTRAVENIENTULUI:
РЕШЕНИЕ КОНСТАТИРУЮЩЕГО СУБЪЕКТА О НАКАЗАНИИ ПРАВОНАРУШИТЕЛЯ**

De sancționare (о наказании) _____

Sancțiunea principală (основное наказание): _____

Sancțiunea complementară (дополнительное наказание): _____

Puncte de penalizare acumulate inițial (штрафные баллы начисление изначально): / ___ / ___ /

Total puncte de penalitate acumulate (всего набранные штрафные баллы): / ___ / ___ /

Cheltuieli aferente procesului contravențional suportate de contravenient: / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ /
(Издержки по производству о правонарушении несеные правонарушителем)

Deciziile privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator pot fi contestate cu recurs **în termen de 15 zile din data aplicării sancțiunii**, în instanța de fond conform competenței teritoriale. / Решения о рассмотрении правонарушения на основании личной констатации констатирующего субъекта могут быть обжалованы в кассационном порядке **в течение 15 дней с даты назначения наказания** первой судебной инстанцией согласно территориальной компетенции.

Decizia privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator poate fi contestată de către contravenient, victimă, procuror sau de către conducătorii autorităților din care fac parte agenții constatori. / Решение о рассмотрении правонарушения на основании личной констатации констатирующего субъекта может быть обжаловано правонарушителем, потерпевшим, прокурором или руководителями органов власти, в состав которых входят констатирующие субъекты.

Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită **dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare** de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. Правонарушитель вправе внести половину установленного штрафа в случае его **уплаты в течение не более 3 трпех рабочих дней** со дня доведения до сведения правонарушителя решения о назначении наказания за правонарушение.

11. Amenda urmează a fi achitată prin intermediul instituțiilor financiare (băncilor) pe contul indicat (Штраф подлежит оплате через финансовые учреждения (банки) на указанный счет): **Beneficiar:** MF – TT Bălți; **Codul fiscal:** 1006601000037; **Prestatorul beneficiar:** Ministerul Finanțelor–Treoreria de Stat; **Contul de plăți:** 143120; **Amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul local de nivelul II** (Штрафы и наказания за правонарушения, взимаемые в местный бюджет II уровня); **Codul IBAN:** MD84TRGDAA14312003000000.

12. Am luat cunoștință cu drepturile și obligațiile prevăzute de art. 34, 378, 383, 384 și 451³ Cod Contravențional al RM, specificate pe verso, am luat cunoștință cu decizia agentului constator, cu mărimea amenzii și am primit copia deciziei, pentru ce semnez/Ознакомился с правами и обязанностями, предусмотренные ст. 34, 378, 383, 384 и 451³ Кодекса о правонарушениях РМ, указанные на обратной стороне, ознакомился с решением констатирующего субъекта, с размером штрафа и получил экземпляр решения, за что и подписываюсь:

Contravenientul /Правонарушитель (semnătură / подпись) _____

13. Semnăturile (подписи): _____
(agent constator/констатирующий субъект) (apărător/ защитник)

În atenția persoanei în a cărei privință s-a întocmit Decizia, conform prevederilor Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008

Articolul 34. Amendă

(1) Amendă este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amendă se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 de lei.
(2) Amendă se aplică persoanelor fizice de la una la 1500 de unități convenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități convenționale.
(2) Amendă se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărții întâi a prezentului cod, după caz:

- a) amendă de la 10 la 1500 de unități convenționale;
- b) amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenției, dar nu mai puțin de valoarea limitei maxime în unități convenționale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărții întâi.
- (2) Comiterea repetată de către persoana juridică, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime dublă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
- (2) Comiterea de către persoana juridică a treia oară și mai mult, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime triplă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
- (2) Amendă se achită de către contravenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia.
- (2) Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(26)–(29).
- (2) Amenzile aplicate de către comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă pentru contravențiile prevăzute la art.398 se virează în bugetul local respectiv.

- (2) Amenzile aplicate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru contravențiile prevăzute la art.263 alin.(2) se virează în bugetul asigurărilor sociale de stat.
- (2) Amenzile aplicate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art.413 se virează în bugetul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.
- (3) Contravenientul este în drept să achite jumătate din amendă stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale.
- (8) În acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la corectarea judecătorească.

(3) Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern.

- (4) Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amendă în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare. În cazul în care achitarea amenzii nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a contravenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată poate înlocui suma neachitată a amenzii, după caz, cu:
 - a) amendă în mărime dublă, care însă nu poate depăși limita maximă a sancțiunii cu amendă prevăzută de norma materială contravențională sau de prezentul articol;
 - b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an;
 - c) muncă neremunerată în folosul comunității, calculându-se o oră de muncă pentru o unitate convențională, durata muncii fiind de cel mult 60 de ore;
 - d) arest contravențional, calculându-se o zi de arest pentru 2 unități convenționale, durata arestului fiind de cel mult 30 de zile. În acest caz, se va ține cont de restricțiile prevăzute la art.38 alin.(4).

- (5) În cazurile prevăzute la alin.(4), suma neachitată a amenzii stabilite pentru contravențiile prevăzute la art.228–245 poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an.
- (6) Pentru situații enumerate la alin.(4) lit.a), c) și d), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an poate fi aplicată ca sancțiune complementară.
- (7) În cazurile prevăzute la alin.(4), suma neachitată a amenzii stabilite persoanei juridice poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(8) Amendă se înlocuiește de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanța de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanța care a judecat cauza în fond, la demersul executorului judecătoresc.

Articolul 378. Dreptul la apărare

- (1) În procesul contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți la proces deplina exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.
- (2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).
- (3) În momentul pomirii procesului contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștință persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător.
- (4) În cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit de art.167 alin.(1) din Codul de procedură penală, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Articolul 384. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional

- (2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:
 - a) la apărare;
 - b) să cunoască fapta imputată;
 - c) să fie asigurată, în cel mult 3 ore de la reținere, cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat dacă fapta este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional;
 - d) să anunțe, în cazul reținerii, în termen de o oră din momentul reținerii, prin autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională, două persoane, la alegerea sa, despre faptul și locul reținerii;
 - e) să primească informația scrisă și explicarea drepturilor sale expuse în prezentul articol, inclusiv a dreptului de a tăcea și de a nu răspunde vinovății;
 - f) să fie audiată în prezența apărătorului dacă acceptă sau cere să fie audiată;
 - g) să aibă întrevieri cu apărătorul în condiții confidențiale, fără limitarea numărului și duratei întrevederilor;
 - h) să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
 - i) să prezinte probe;
 - j) să formuleze cereri;
 - k) să conteste decizia asupra cauzei;
 - l) să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
 - m) să ceară recuzarea reprezentantului autorității competente să aplice sancțiunea contravențională, expertului, interpretului, traducătorului, greferului;
 - n) să solicite audierea martorilor;
 - o) să facă obiecții împotriva acțiunilor agentului constator și să ceară consemnarea obiectivelor sale în procesul-verbal;
 - p) să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constator, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate;
 - q) să se impace cu victima în condițiile prevăzute de prezentul cod;
 - r) să fie informat de agentul constator despre toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;
 - s) să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârile judecătorească;
 - t) să retragă orice plângere depusă personal sau de apărător în interesele sale;
 - u) să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau acțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (3) Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.
- (31) Dreptul prevăzut la alin.(2) lit.u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

- (4) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:
 - a) să se prezinte la citirea autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
 - b) să accepte, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, examinarea și percheziția sa corporală;
 - c) să accepte necondiționat, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, testarea alcoolscopică, examenul medical, dactiloscopia, prelevarea de sânge și de secreții ale corpului pentru analiză;
 - d) să fie supusă expertizei judiciare, la cererea agentului constator competent sau a instanței;
 - e) să se supună dispozițiilor legale ale agentului constator și ale președintelui ședinței de judecată;
 - f) să respecte ordinea în ședința de judecată și să nu părăsească sala de ședință fără învoirea dată de președintele ședinței.
- (5) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.
- (6) În conformitate cu prevederile prezentului cod, drepturile minorului se realizează și de reprezentantul lui legal. Procesului contravențional se aplică în mod corespunzător prevederile Codului de procedură penală cu privire la drepturile și obligațiile reprezentantului legal al minorului.

Articolul 451¹. Contestarea deciziilor privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator

- (1) Deciziile privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator pot fi contestate cu recurs în termen de 15 zile din data aplicării sancțiunii, în instanța de fond conform procedurii teritoriale.
- (2) Decizia privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator poate fi contestată de către contravenient, victimă, procuror sau de către conducătorii autorităților din care face parte agenții constatori.
- (3) Deciziile privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constator pot fi contestate în baza următoarelor temeiuri:
 - a) nu au fost respectate dispozițiile privind competența materială;
 - b) contravenientul a fost sancționat pentru o faptă care nu este prevăzută de partea specială a cărții întâi;
 - c) s-au aplicat sancțiuni în alte limite decât cele prevăzute de partea specială a cărții întâi;
 - d) în decizia agentului constator nu au fost consemnate mențiunile de la art.4512 alin. (1). Dispozițiile art.445 se aplică în mod corespunzător.
- (4) Pentru contestația prevăzută la alin.(2) se plătește taxă de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr.213/2023. În cazul dat, dispozițiile art.448 alin.(9) și (10) se aplică în modul corespunzător.

K сведения лица, в отношении которого составлено Решение, в с соответствии с положениями Кодекса о правонарушениях Республики Молдова № 218-XVI от 24.10.2008

Статья 34. Штраф

(1) Штрафом является денежное взыскание, применяемое в случаях и в пределах, предусмотренных настоящим кодексом. Штраф устанавливается в условных единицах. Одна условная единица равняется 50 леем.
(2) Размер штрафа для физических лиц устанавливается в пределах от 1 до 1500 условных единиц, а для должностных лиц – от 10 до 1500 условных единиц.
(2) На юридических лиц штраф налагается в пределах, установленных статьей особой части книги первой настоящего кодекса, в зависимости от обстоятельств, в следующих размерах:

- a) от 10 до 1500 условных единиц;
- b) в размере стоимости соответствующих товаров, услуги, являющихся предметом правонарушения, но не менее значения максимального предела в условных единицах в случае, если материальной нормой особой части книги первой это прямо предусмотрено.

- (2) За повторное совершение юридическим лицом в течение года нарушений, предусмотренных особой частью книги первой настоящего кодекса, на него налагается штраф в двойном размере от суммы максимального предела, указанного в особой части книги первой.
- (2) Совершение юридическим лицом в третий раз и более в течение года нарушений, предусмотренных особой частью книги первой настоящего кодекса, наказывается наложением штрафа в тройном размере от суммы максимального предела, указанного в особой части книги первой.
- (2) Правонарушитель вносит штраф добровольно в течение 30 дней со дня его наложения.
- (2) Штрафы, налагаемые за совершение правонарушений, перечисляются в государственный бюджет, за исключением предусмотренных частями (26)–(29).
- (2) Штрафы, налагаемые административной комиссией при исполнительном органе местного публичного управления за нарушения, предусмотренные статьей 398, перечисляются в соответствующий местный бюджет.
- (2) Штрафы, налагаемые органами Государственной налоговой службы за правонарушения, предусмотренные частью (2) статьи 263, перечисляются в бюджет государственного социального страхования.
- (2) Штрафы, налагаемые Национальной медицинской страховой компанией за совершение правонарушений, предусмотренных статьей 413, перечисляются в бюджет фонда обязательного медицинского страхования.

- (3) Правонарушитель вправе вносить половину установленного штрафа в случае его уплаты в течение не более трех рабочих дней со дня доведения до сведения правонарушителя решения о назначении наказания за правонарушение.
- В этом случае наказание в виде штрафа считается исполненным в полном размере, за исключением случая оспаривания решения о назначении наказания за правонарушение, если правонарушитель не отозвал свое заявление об оспаривании решения, вынесенного по делу о правонарушении, до судебного расследования.
- (3) Учет исполнения наказаний в виде штрафа ведется в Реестре должников. Содержание Реестра должников, порядок его ведения и порядок учета исполнения наказаний в виде штрафа регулируются Правительством.
- (4) В случае неуплаты физическим или юридическим лицом штрафа в течение 30 дней со дня его наложения применяются положения Исполнительного кодекса. В случае невозможности уплаты штрафа по причине отсутствия или недостаточности имущества либо по причине злостного уклонения правонарушителя от его уплаты судебная инстанция может заменить неуплаченную сумму штрафа, в зависимости от обстоятельств:
 - a) штрафом в двойном размере, который, однако, не может превышать максимального размера наказания в виде штрафа, предусмотренного материальной нормой о правонарушении или настоящей статьей;
 - b) лишением права осуществлять определенную деятельность на срок от 6 месяцев до 1 года;
 - c) неоплачиваемым трудом в пользу общества из расчета 1 час работы за 1 условную единицу, при этом продолжительность такой работы не может превышать 60 часов;
 - d) арестом за правонарушение из расчета 1 день ареста за 2 условные единицы, при этом продолжительность такого ареста не может превышать 30 дней. В этом случае учитываются ограничения, предусмотренные частью (4) статьи 38.

- (5) В случаях, предусмотренных частью (4), неуплаченная сумма штрафа за совершение правонарушений, предусмотренных статьями 228–245, может быть заменена лишением права управления транспортным средством на срок от 6 месяцев до 1 года.
- (6) В случаях, предусмотренных в пунктах а), с) и d) части (4), лишение права осуществлять определенную деятельность на срок от 6 месяцев до 1 года может применяться в качестве дополнительного наказания.
- (7) В случаях, предусмотренных частью (4), не уплаченная юридическим лицом сумма штрафа может быть заменена лишением права осуществлять определенную деятельность на срок от 6 месяцев до 1 года.

(8) Штраф заменяется судебной инстанцией, в районе деятельности которой находится орган, к которому относится констатирующий субъект рассматриваемого дела, по ходатайству констатирующего субъекта или прокурора, рассматривающего дело. Если наказание в виде штрафа назначено судебной инстанцией, замена осуществляется судебной инстанцией, рассматривавшей дело по существу, по ходатайству судебного исполнителя.

Статья 378. Право на защиту

- (1) В ходе производства о правонарушении орган, уполномоченный рассматривать дело о правонарушении, обязан обеспечить сторонам и другим участникам процесса реализацию в полном объеме их процессуальных прав в соответствии с настоящим кодексом.
- (2) На протяжении всего производства о правонарушении стороны вправе пользоваться помощью защитника (адвоката).
- (3) В момент возбуждения производства о правонарушении орган, уполномоченный рассматривать дело о правонарушении, обязан сообщить лицу, подлежащему ответственности за правонарушение, о его праве на помощь защитника.
- (4) Не позднее трех часов с момента задержания лица, подлежащего аресту за правонарушение и не имеющему выбранного им защитника, назначается в установленном законом порядке (1) статьи 167 Уголовно-процессуального кодекса порядке адвокат, предоставляющий юридическую помощь, гарантируемую государством.

Статья 384. Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении

- (2) Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, имеет право:
 - a) на защиту;
 - b) знать вменяемое ему в вину деяние;
 - c) быть обеспеченным не позднее трех часов с момента задержания адвокатом, предоставляющим юридическую помощь, гарантируемую государством, – в случае, если деяние наказывается арестом за правонарушение;
 - d) в случае задержания в течение одного часа с момента задержания сообщить членам органа, уполномоченный рассматривать дело о правонарушении, двум лицам по его выбору о факте задержания и месте содержания под стражей;
 - e) получить письменную информацию и разъяснение относительно предусмотренных настоящей статьей прав, включая право молчать и не свидетельствовать против себя самого и своих близких родственников, супруги/супруги, женихи/невесты, а также не признавать свою вину;
 - f) быть опрошенным в присутствии защитника – в случае, если согласно ему требует быть опрошенным;
 - g) общаться с защитником в конфиденциальных условиях без ограничения количества и продолжительности встреч;
 - h) ознакомиться с материалами дела и получать по просьбе в течение 24 часов копии протокола;
 - i) представлять доказательства;
 - j) заявлять ходатайства;
 - k) озвучивать решение по делу;
 - l) признавать себя полностью или частично виновным в совершении вменяемого ему в вину деяния;
 - m) заявлять отвод представителю органа, уполномоченного назначать наказание за правонарушение, эксперту, переводчику, секретарю судебного заседания;
 - n) требовать опроса свидетелей;
 - o) возражать против действий констатирующего субъекта и требовать занесения этих возражений в протокол;
 - p) ознакомиться с протоколом, составленным констатирующим субъектом, подавать замечания относительно его правильности, требовать внесения в него обстоятельств, которые, по его мнению, должны быть отмечены;
 - q) примириться с потерпевшим в предусмотренном настоящим кодексом порядке;
 - r) уведомляться констатирующим субъектом обо всех затрагивающих его права и интересы решениях и получать по просьбе копии таких решений;
 - s) обжаловать в установленном законом порядке действия и решения органа, уполномоченного рассматривать дело о правонарушении, включая судебное решение;
 - t) отзывать любую жалобу, поданную им или в его интересах защитником;
 - u) требовать и получать возмещение ущерба, причиненного незаконными действиями или бездействием органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении.
- (3) Реализация лицом, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, своих прав или отказ от их реализации не могут использоваться ему во вред и не могут иметь неблагоприятных для него последствий.
- (31) Право, предусмотренное пунктом u) части (2), предоставляется лишь в случае, когда окончательным судебным решением установлен незаконный характер действий или бездействия органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении.

- (4) Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, обязано:
 - a) являться по вызову органа, уполномоченного рассматривать дело о правонарушении;
 - b) соглашаться по требованию органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении, на освидетельствование и личный обыск;
 - c) беспрекословно соглашаться по требованию органа, уполномоченного устанавливать правонарушение или рассматривать дело о правонарушении, на проведение теста на алкоголь, на медицинское освидетельствование, снятие отпечатков пальцев, взятие крови и выделений организма на анализ;
 - d) подвергаться по требованию компетентного констатирующего субъекта или судебной инстанции судебной экспертизе;
 - e) подчиняться законным распоряжениям констатирующего субъекта и председательствующего в судебном заседании;
 - f) соблюдать порядок в судебном заседании и не покидать зал заседания без разрешения председательствующего в заседании.
- (5) Лицо, в отношении которого возбуждено производство о правонарушении, имеет и иные права и обязанности, предусмотренные настоящим кодексом.
- (6) В соответствии с положениями настоящего кодекса права несовершеннолетнего реализуются также его законным представителем. К производству о правонарушении применяются соответствующим образом положения Уголовно-процессуального кодекса о правах и обязанностях законного представителя несовершеннолетнего.

Статья 451¹. Обжалование решений о рассмотрении правонарушения на основании личной констатации констатирующего субъекта

- (1) Решения о рассмотрении правонарушения на основании личной констатации констатирующего субъекта могут быть обжалованы в кассационном порядке в течение 15 дней с даты назначения наказания первой судебной инстанцией согласно территориальной компетенции.
- (2) Решения о рассмотрении правонарушения на основании личной констатации констатирующего субъекта может быть обжаловано правонарушителем, потерпевшим, прокурором или руководителями органов власти, в состав которых входят констатирующие субъекты.
- (3) Решения о рассмотрении правонарушения на основании личной констатации констатирующего субъекта могут быть обжалованы по следующим основаниям:
 - a) не были соблюдены распоряжения о материальной компетенции;
 - b) правонарушитель наказан за совершение деяния, не предусмотренного в особой части книги первой;
 - c) наказание применено в иных пределах, чем предусмотренные в особой части книги первой;
 - d) в решении констатирующего субъекта не внесены данные согласно части (1) статьи 4512. Положения статьи 445 применяются соответствующим образом.
- (4) За предусмотренную частью (2) жалобу уплачивается гербовый сбор в размере, предусмотренном Законом о государственной пошлине № 213/2023. В данном случае положения частей (9) и (10) статьи 448 применяются соответствующим образом.